

Gyermekvédelmi kerekasztal beszélgetés

a „Kinek az érdeke?” – 20 éves a gyermekvédelmi törvény c. konferencián

A gyermekvédelmi törvény születésekor olyan szociálpolitikai célt tűzött maga elé, mely egy tágabb értelmű gyermekvédelmet, minden gyermek egyenlőségét biztosítani kívánó univerzális rendszer keretét határozta meg. Ennek értelmében hangsúlyozza a gyermek legjobb érdekét, a gyermekek különleges védelmét a bántalmazás és elhanyagolás ellen és garantálja a gyermeki jogok védelmét és érvényesülését mindennemű megkülönböztetés nélkül. 20 év távlatából, figyelembe véve az új jóléti paradigmákat is, az ELTE TáTK Szociális Munka Tanszéke fontosnak tartotta a hazai gyermekvédelem célkitűzéseinek, irányelveinek, az ellátórendszer működési sajátosságainak és hiátusainak számbavételét gyermekvédelmi szakemberekkel, kutatókkal, oktatókkal, diákjainkkal és volt diákjainkkal együtt gondolkodva.

2017. november 23-án került megrendezésre a **„Kinek az érdeke?” – 20 éves a gyermekvédelmi törvény c. konferencia**, melynek részeként **a gyermekvédelmi törvény előkészítőivel, alkotóival arról beszélgettünk, hogy ők hogyan értékelik az elmúlt 20 év gyermekvédelmi történéseit.** A részt vevő szakemberek a következők voltak: **Dr. Radoszav Miklós** – jogász és pedagógus, Csányi Alapítvány, dr. Katonáné **Dr. Pehr Erika** – jogász, PTE ÁJK, **Dr. Révész Magda** – pszichológus, gyermekvédelmi szakember, **dr. Németh László** – jogász. A kerekasztal-beszélgetést **Darvas Ágnes** (szociológus, ELTE TáTK) moderálta. Köszönjük a résztvevőknek, hogy megosztották velünk értékes tapasztalataikat. A következőkben a kerekasztal-beszélgetés főbb megállapításait ismertetjük három fő kérdést körbejárva.

Darvas Ágnes: Nagyon nagy szeretettel köszöntöm és köszönöm meg annak a négy kollégának a részvételét, akik több mint 20 éve a törvény előkészítésében is részt vettek. Mind a négyen különböző szerepekben és különböző háttérrel vettek részt ebben a folyamatban, ráadásul mind a négyen azóta is tevőlegesen követik a törvény működését, megvalósulását. *Az első kérdés az egy személyes kérdés: kinek mi volt a meghatározó élménye, mi volt az a fontos esemény, ami a törvényalkotást kísérte?*

Dr. Katonáné dr. Pehr Erika: Nagyon jó érzés beszélni erről a gyermekvédelmi reformról, azt hiszem, hogy szakmai életünk és magánéletünk is tele lelkesedéssel, hittel, tenni akarással jelen volt ennek a kialakulásában. Ami a személyes érintettségemet illeti, 1991-ben kerültem a minisztériumba. Gyakorlatilag az érkezésemkor fogadta el a parlament az ENSZ Gyermekjogi Egyezményt 1991 novemberében, és azt érzékeltem, hogy nem volt párbeszéd, diskurzus az országban, tehát a Gyermekjogi Egyezménynek az elfogadása nem volt ünnepnap. De lehet, hogy senki fel nem fogta a jelentőségét, és annak a kötelezettségét, amit végül is vállalt az ország. [...] A törvényi koncepciót 1994 telén dolgoztuk ki, a kormány 1995 februárjában fogadta el egy kormányhatározattal. Akkor még a törvénynek az volt a címe, hogy a Gyermekek védelméről és a szociális és gyámhivatalok felállításáról, mivel ezzel egy időben zajlott a családjogi kodifikáció, zajlott a területi államháztartásnak a törvény-előkészítése. Úgy gondolom, hogy az, hogy próbáltuk az ENSZ-egyezmény végrehajtását, és egy koherens rendszert felépíteni, ez egy paradigmaváltást jelentett, hogy egy egybefüggő gyermekjóléti-gyermekvédelmi rendszer jöjjön létre. Nagy érdeme volt a szakmának, de nem csak a fővárosnak, vidéknek is, minden társszakmának, amelyekkel egyeztetünk, hogy valóban egy szakmai, politikai és közigazgatási konszenzusra törekedett a jogalkotó. Azt gondolta, és ez volt a cél is, hogy mindenki úgy érezze, hogy ez az ő törvénye, hogy hozzátette mindazt a muníciót, ami a gyakorlatban jelen volt. Jelen volt a családok megerősítésének koncepciója, a családgondozás. Jártunk a különböző politikai pártokhoz egyeztetésre. Nem igazán tudtuk, hogy mi az, hogy törvényalkotás, mi az, hogy parlamenti bizottságokban való részvétel, hogy ott politikai csatározások is mennek, miközben hinni kell abban, hogy jó úton járunk. Jó érzés volt, hogy az ember megírja az expozét, a zárószavazást, és annak a 80%-át a miniszter felvállalja. A szakmai együttlét, az együtt gondolkodás példaértékű volt. Úgy gondolom, hogy a gyermekvédelem megérdemelné a saját entitását, mind az alapellátásban, mind a hatósági ügyekben.

Dr. Révész Magda: Én terepen dolgozó szakemberként, családsegítőként dolgoztam. Három személyes élményt emelnék ki. Elsőként, Erikára rárimelve, ezek valóban vérre menő – nagyon sok összetűzés és veszekedés volt – szakmai viták voltak a minisztériumban, egy konszenzusra való törekvéssel. Úgy ültünk le, hogy nemcsak meg akarták hallgatni és kipipálni a szakemberek elképzeléseit, hanem meghallgatták és be is építették azokat. A másik személyes élményem Radoszáv Miklóshoz kötődik, amikor a gyermekvédelmi törvényt már elfogadták áprilisban, de még nem voltak gyermekjóléti szolgálatok, Miklós megkereste Bán Gabriellát és engem. Bán Gabi volt az, aki gyermekek átmeneti otthonát működtetett már

a törvény megszületése előtt, és kvázi gyermekjóléti szolgálatot vezetett. Miklós azt mondta, hogy lesz egy pár napos képzés leendő gyermekjólétiseknek, ülünk le és találjuk ki, hogy mit is kellene tanítani. Összeállítottunk egy képzési tervet egy olyan intézményre vonatkozóan, amely nem létezett, és amit egyikünk se csinált korábban. A mi családsegítőnkben, ahol akkor dolgoztam, nagyon sok gyermekprogram volt, és sok szempontból létezett egy gyermekjóléti szemlélet. Fantasztikus hangulatú képzés volt a világ végén, Felsőtárkányban, olyan emberekkel, akik igazán tanulni akartak, illetve a szakmai tapasztalataikat megosztani egymással. A harmadik pedig, hogy a Fióka Gyermekjóléti Szolgálat elindult 1997 szeptemberében, tehát még nem volt hatályos a törvény, és néhány hónap múlva fölhívott telefonon Mátrai Katalin az Országos Család- és Gyermekvédelmi Intézettől, és azt mondta, hogy szeretnének eljönni megnézni, hogy milyen is egy ilyen gyermekjóléti szolgálat. Eljött Márai Kati és Papp Kriszta, és elmondták, hogy ők lettek a gyermekjóléti szolgáltatásoknak a referensei az OCSGYI-ban, és szeretnék megnézni, hogy kell egy ilyen csinálni, amit majd ők fognak felügyelni.

Dr. Radoszav Miklós: Nagyon személyeset mondok, elfogadták a Gyermekjogi Egyezményt, és tudtuk, hogy lesz törvény, nagyon megijedtem, hogy nem lesz munkám, az egész rendszert felszámolják, az volt a fő hangsúly, hogy a GYIVI nem kell. De közben a fővárosi TEGYESZ-ben nagyon sok mindent tettünk, és készültünk a gyámi tanácsadásra, gyámságra, örökbefogadás feloldására, és elindult egy párbeszéd a minisztériummal, és nekem a legnagyobb élményem az volt, hogy a minisztérium egy szakmaközeli intézmény volt. Amit nagyra tartok, hogy nem szorított Budapestre a történet, az egész országból mindenki részt vett abban a 8–10 évig tartó folyamatban, aminek eredményeként létrejött egy időálló törvény. Az a fantasztikus dolog történt a gyermekvédelmi törvénnyel, hogy amikor készültek maguk a törvényi rendelkezések, akkor párhuzamosan zajlott a végrehajtási rendeletnek a készítése is. 1997. november 1-én adtam egy interjút és az volt a cikk címe, hogy Törvény a jövőnek. Nézzük pozitívan, a törvény még mindig a jövőnek szól.

Dr. Németh László: Nekem előbből kezdődik a törvény, a '80-as évek végéről egy olyan időszakban, amilyen ma elképzelhetetlen, amikor is egy évben 5 törvény volt a maximum, amit módosítottak. A családjogi törvény kodifikációjában is benne voltunk. Majd jött a magát szakértői kormánynak mondó kormány és az volt az elvárás, hogy tegyünk le egy koncepciót a gyermekvédelmi törvényre, ez 1990-re elkészült. Természetesen másban gondolkoztunk, a XIX. századból kiindulva árvaszékről álmodoztunk, pontosan tudtuk, hogy nem lehet

megvalósítani teljes egészében. Azt is világosan tudtuk, hogy az önkormányzati törvénnyel elszállt annak a lehetősége, hogy önálló gyámhivatal lehessen az országban, egy félmegoldást igyekeztünk a törvénybe bepréselni. 1991-ben eljöttem a minisztériumból, bíró lettem akkor, és nagy szerencsémre a Gyermekmentő Szolgálat felvállalta a koordinálást. Fenyő professzor, aki akkor az Állatorvosi Tudományegyetemnek volt egyrészt a rektora, másrészt a rektori tanács vezetője is, egy deregulációs és kodifikációs bizottságot működtetett, és ennek keretén belül a szakemberek széles köre elment, és próbált beszélni egyes törvényszakaszokról. Nekem ebben az volt a legkedvesebb, hogy teljes egészében politikamentesen ment. Hozzá kell tenni, hogy nyilván a törvényalkotást mindig a politika befolyásolja a végén, de a koncepció, az, hogy a szakma letesz valamit, az soha nem arról szólt. A másik legnagyobb élmény az, hogy megjelent, végre olvashatóvá vált a törvény. A törvényt összességében 94-szer módosították a megjelenése óta: 2011-ig 48-szor, azóta 46-szor, de nem azért, mert olyan rossz törvény alkotódott.

Darvas Ágnes: *A második kérdés egyszerre 2 kérdés, mégis azt gondolom, hogy fontos. A törvénynek nagyon sok pozitívumát szoktuk sorolni, hogy mi mindenben lépett előre az azt megelőző időszakhoz képest, tehát a gyakorlatban milyen változásokat hozott. Azt kérném a kollégáktól, hogy ebből a sok fontos előrelépésből mindenki emelje ki azt az egyet, amitől ő nagyon sokat várt, és amiről úgy gondolta, hogy meghatározó a továbbiakra nézve. És röviden arra is reflektáljon, hogyan látja, ebből a várakozásából mi tudott megvalósulni.*

Dr. Radoszáv Miklós: A kezdeteknél nem hittem az alapellátásban, de amikor Magdáékkal a képzésen dolgoztunk, már hittem benne, és látni lehetett, hogy lehet hatékonyan csinálni. 12 évvel ezelőtt szakkurátorként egy civil szervezethez kerültem, amelyik alapellátást csinál, és 8. éve pedig operatíván vezethetem ezt az alapellátást nyújtó intézményt, ami alternatív napközbeni ellátás, klubfoglalkozás keretében, hátrányos helyzetű tehetséges gyermekeket juttat el a diplomáig. A törvény tényleg kereteket adott, és ebbe az alternatív napközbeni ellátásba belefér ez a tevékenység is. 12 év után 70 gyermekünk egyetemista és 5-en diplomások, 12 évig támogatjuk őket, és ez alapellátás keretében nem kerül olyan sokba, hogy ne lehetne mintává tenni. Tehát ez a várakozásom bejött, de azt gondoltam, hogy sokkal több civil, aktív civil lesz ezen a területen, nyilván ehhez a civil törvénynek és az adószabályoknak is változni kell.

Dr. Révész Magda: Nekem a legfontosabb alapelv, ami miatt örültem a gyermekvédelmi törvénynek az, hogy végre lesznek szakemberek, akik a gyermekek mindenekfeletti érdekének a képviselőjére esküdnek föl. Korábban családsegítőben végeztem szociális munkát, mindig az volt a hiányérzetem, hogy ki az, aki a saját érdekeit megvédeni nem tudó gyermeknek az oldaláról megnézi ezt a történetet. Sajnálom, hogy a családsegítők szép lassan elmúlnak, mert azt gondolom, hogy annak az oldalnak is jelen kellene lenni akkor, ha van egy erős szakmai közösség, ahol a gyermek érdekét tekintik elsődlegesnek. A megosztott közös felelősséget is nagyon fontosnak tartom ebben a munkában, a szakmai autonómiát, a jelzőrendszer fontosságát és az összehangoltságot. Ebben a munkában azt láttam igazán izgalmasnak és szépnek, hogy egy kreatív alkotótevékenység volt, persze kellenek a sztenderdek és a protokollok, de meg kell hagyni a szabadságot, hogy arra az adott családra, arra a gyermekre tudjon a szakember reagálni, és ne csak joga legyen szabadon gondolkodni, hanem legyen ez a dolga, hogy szabadon gondolja végig az esetet, ehhez a szabályozók keretét, mankókat adhatnak.

A családsegítő időszakban „nem létező problémákkal” foglalkoztunk, úgy mint szegénység, hajléktalanság, munkanélküliség, és a nem létező problémákra próbáltunk valamilyen segítséget kitalálni. A szakemberek – mindegy, hogy pedagógus, pszichológus, jogász, szociológus vagy éppen kertészmérnök, a lila ködös értelmiségiek – próbáltak valamit kitalálni, és rászabni azokra a kliensekre, akik segítségért jöttek. Ezekből személyközpontú, kreatív megoldások születtek, és ahogy telik-múlik az idő, azt látom, hogy gyermekvédelmi segédmunkásokká próbálják degradálni azokat a szakembereket, akik a pályán dolgoznak, és most azzal foglalkoznak, hogy abban a nagyon szűk térben hogyan tudják megőrizni azt, hogy az adott gyermeket nézzék. A rendszerváltás után 1993-ig, a szociális törvény megszületéséig azért érte meg egy tanácsnak, egy kerületi vagy települési tanácsnak, később önkormányzatnak kifizetni a családsegítőt, mert ez volt az a szolgálat, ahova el lehetett paterolni a problémás klienst. 30 év eltelt, és ugyanez köszön vissza napjainkban, ez az ún. bemeneti szabályozás, ami megjelenik például a szakértői bizottsági véleményekben, ahol például az a kérdés, hogy beírjuk-e, hogy nevelőszülői ellátás szükséges a gyermeknek, amikor tudjuk, hogy nincs elérhető nevelőszülő. Ugyanez a szükséglet szabályozás helyetti bemeneti szabályozás a mérvadó ma is.

Dr. Németh László: Nekem a legfontosabb az volt, hogy végre rögzítettük a gyermeki jogokat, világosan lefektettünk olyan alapelveket, hogy a gyermekekkel való bánásmód nem jóság vagy hozzáállás kérdése. Nem lehet ütni a gyermeket. Később ügyvédként pedig

föllépni azon személyek ellen, akik ezt megsértették, akik nagyon tisztességes kollégák voltak, de egy másik rezsimben nevelkedtek, mást gondoltak ezekről a kérdésekről. Ezeknek az embereknek a kimenetele fontos volt a szakmából, és magával a törvénnyel alapvető lehetőségek valósultak meg, hiszen ez elvárás mindenkiel szemben. Pontosan tudjuk, hogy kivel szemben mi az elvárás, az alapellátástól a szakellátásig, mikor, ki a felelős. Nagy híve voltam, hogy ne a GYIVI legyen a gyám, de annak is híve voltam, hogy ne a gyermekotthonok vezetői vagy helyettesei legyenek a törvényes képviselők. Hosszú éveket kellett várni, hogy a gyermekvédelmi gyámság intézménye megvalósuljon. A legnagyobb bajom, hogy csillogó szemmel tudtam mondani a felsőoktatásban tanulóknak, hogy érdemes szociális munkásnak lenni, jövő van benne, van benne kurázsi, meg tudjuk váltani a világot. Ma ezt nem érzem, és örülök, hogy nem kell tanítanom, mert nem tudnám ezt közvetíteni, amikor azt mondják, hogy minek felsőfokú végzettség, elég egy középfokú is, lassan oda jutunk, hogy a portás fogja megoldani ezeket a történeteket. Amikor egy gyermekjóléti szolgálatban föladtak egy hirdetést, 100 ember jelentkezett, igaz a 100-ból 20 olyan volt, aki alkalmatlan, de 80-ból tudott a vezető válogatni. Most meg egy óriási dilemma előtt áll az ember, mert fölvesz egy olyan embert, akiről tudja, hogy nem alkalmas, de ha őt nem veszi föl, a túlterheltség miatt el fog menni a többi munkavállaló is. Nemcsak az a baj, ha pénzt vonunk ki egy területről, hanem ha nem kérdezzük meg a szakembereket, hogy honnan lehet pénzt kivonni, outsiders döntenek el, hogy honnan kell elvenni, összevonunk intézményeket, minél nagyobb konglomerátumokat hozunk létre. Még egy gondolat: azt gondolom, hogy nem lehet visszahozni a gyámhivatali tevékenységnek a presztízsét. Most odáig jutottunk a kormányhivatalok váltásával, hogy az a fajta 10–20 éves szakmai múlttal rendelkező szakembergárda hiányzik, gyakorlat és tudás nélkül döntenek gyermekek ügyeiben, ez megengedhetetlen. Nincs más hátra, tudom, hogy nagyon sokan ellenzik, de ezeket a döntéseket, mint a gyermek kiemelése, a gyermek sorsáról való döntés, a családba fogadással kapcsolatos döntés, át kell tenni a bírói vonalra. Európában egyébként így is van.

Dr. Katonáné dr. Pehr Erika: Úgy gondolom, hogy hangsúlyosan vártuk, ami ma nem hangsúlyos: a gyermekjólét, a gyermek jogainak és legfőbb érdekeinek az érvényesítése, valóban egy új felelősség, egy új együttműködés lett meghatározva. Gyermek – szülő – állam között, illetve azon túl az alapellátás, szakellátás, gyámhivatal, önkormányzat, állam között. A másik, hogy azt vártuk, hogy illeszkedik a gyermekvédelem a családpolitikához és a szociálpolitikához, hiszen nem is lehet másképp. De egy önálló entitás, ez kezdetben meglátszott az alapellátásban, illetve a gyámhivatali rendszerben, például most már több

egyetemen családjogászi képzés biztosított, hiszen az volt a szándék, hogy minden gyámhivatalban csak az dolgozhasson, aki ezt elvégzi, mert e nélkül valóban nincs hatósági döntés, megalapozott döntés. A következő a rendszerszemlélet, állítsuk feje tetejére a korábbi rendszert, és a jóléti rendszer legyen a nagyobb, és vonuljon vissza a hatósági rendszer. Tehát, hogy legyen egy családokat erősítő, támogató rendszer, és csak akkor történjen beavatkozás, ha a veszélyeztetettség – mindig kérdéses, hogy ki, hogyan értékeli, még ha mankók vannak is – olyan mértékű. Sajnos úgy látom, hogy megint a kontrollszerep és a hatósági döntés, ami nagyon-nagyon markáns, ez akkor szokott megerősödni, amikor kevés a szolgáltatás. A gyermekvédelmi alapellátás nem ott kell, hogy induljon, hogy a jelzőrendszer hogyan működik. Nagyon fontos, de a gyermekvédelem nem ott kell, hogy kezdődjön, és az egész koncepcióváltásnak az is volt a mércéje, hogy ne a veszélyeztetett gyermekek ügye legyen a gyermekvédelmi törvény középpontjában, hanem hogy minden gyermek felé forduljon, és próbáljon a maga eszközeivel a szociális jogok megvalósítása tekintetében tenni valamit. Nagyon fontos, hogy ez egy rendszer, és látni kellene, hogy ha egy elemhez hozzányúlunk, akkor az egész megbicsaklik. Tehát, hogy ha hoznak egy intézkedést, akkor meg kell nézni annak a hatását, hogy milyen irányú és mértékű a változás. Az anyagi forrás sose volt elégséges, sose kapott annyi pénzt a költségvetésből, amennyi kellett volna. Sok pénz kivonásra került a rendszerből, lehetett volna máshonnan is kivonni, 2500 milliárd a becsült összeg, ami kivonásra került a szociális, egészségügy, oktatás területéről. Tehát a legfontosabb cél az alapellátás megerősítése és a szakmai presztízs növelése lenne, hogy valóban csillogó szemű szakemberek dolgozzanak. Ezt a szakmai és emberi tüzet kellene újra látni a szakmában.

Darvas Ágnes: Sikerült elég sötét képet felrajzolni. Nagyon sok olyan területet soroltatok, ahol fejlesztés vagy változtatás szükséges, de tudjuk, hogy nem életszerű, hogy holnaptól minden területen radikális változás történjen. *Mik lennének azok az elsődleges prioritások, amelyeket szerintetek muszáj lenne biztosítani, mi lenne a gyermekvédelmi minimum? Tehát minek kellene ahhoz változni, hogy nagyobb biztonságban legyenek a gyermekek? Szilvási Léna örökbeecsűje, hogy „van egy európai gyermekvédelmi törvényünk immár 20 éve, amibe szép lassan belehalunk”. Hogyan lehetne ezt a folyamatot megállítani, megfordítani, mik lennének a szükséges lépések?*

Dr. Katonáné dr. Pehr Erika: Hogy ez a kép ne legyen ennyire sötét, elmondható, hogy kisebb szeleteket lehet a gyermekvédelemből kiemelni, ami fejlődött, például biztos, hogy sokkal több gyermek van a gyermekek napközbeni ellátásában. A gyermekétkeztetésben is sok minden változott, és nagyobb összegű pénz van benne. Még az örökbefogadás is kiemelendő, ebben a civileknek nagyobb a részvétele. Nyilvánvaló, hogy az örökbefogadás nem az elsődleges cél, de sajnos nagyon kevés a gyermekek családba történő hazagondozása. Tehát lehet kisebb szeleteket kiemelni, de nem áll össze egy egész rendszerré. Ahhoz, hogy mit kellene fejleszteni, egyrészt egy kutatást tartanék szükségesnek, minden részre kiterjedve kellene egy hatásvizsgálat, és ezt követően egy stratégiát kialakítani, majd megvalósítani és monitorozni. Szerintem 20 év után ezt meg lehetne tenni, hogy honnan, hova jutottunk. Itt az egyetem falai között lehetne egy átfogó kutatás, hatásvizsgálat. A másik a gyermekszegénység csökkentése, illetve az alapellátás megerősítése, és a szakembereknek a bevonása erre a területre, és talán nagyobb együttműködés a társszakmákkal. Merjük kimondani, hogy a családokat meg kell erősíteni, és hogy ez egy elvárás, tehát, hogy nem a jelzőrendszerrel kezdődik, hanem igenis a gyermekeknek a családban való nevelkedését a család megerősítésével kell segíteni, és merjük kimondani, hogy ez is a gyermekvédelem feladata. Viszont ne akarjuk minden problémára azt ráragasztani, hogy gyermekvédelmi probléma, mert akkor tényleg beleborul a gyermekvédelem. 1997-ben is egy nagy kérdés volt, hogy mi a gyermekvédelem kompetenciája, egyáltalán milyen problémákat tekinthetünk gyermekvédelmi problémának, vagy gyermekvédelmi a probléma, de átnyomjuk más ágazatba, vagy éppen más ágazat problémájáról mondjuk azt, hogy gyermekvédelmi probléma? Ez nagyon ingatag, nem biztos, hogy mindegyik problémára azt kell mondani, hogy gyermekvédelmi probléma, hanem ágazatközi együttműködés keretében jelöljük ki annak az ágazatnak a nagyobb felelősségét, ahol keletkezik a gyermek és a család problémája.

Dr. Radoszav Miklós: Az örökbefogadás terén voltak a legnagyobb ellenállások a változtatást illetően. De miután minden szereplőnél sikerült tisztázni, hogy van egy közös érdek, és van egy közös végcél, ezért mindenki hajlandó volt változni, még az újságírók is. Amikor az első törvény előtti képzést megcsináltuk a fővárosi TEGYESZ-ben, lerohant 5 újságíró, és megkérdezték, hogy mi ez a marhaság, hogy az örökbe fogadó szülőket képezni akarjuk. Ma azt kérdezi egy újságíró, hogy miért csak 21 órában képezzük. Azt látom, hogy minden sikertelenségünk oka az, hogy azokat a szereplőket, akik érintettek – és azért lássuk be, hogy a gyermek és a család az –, nem tekintjük kompetensnek. Nekem nagy élményem a saját civil szervezetünknel, hogy a legiskolázatlanabb, legmélyebben lévő szülő is kompetens

a saját gyermeke ügyében, és a saját történetében, és ez nem pénz kérdése. Tehát a szemlélet, ehhez az kell, hogy a gyermekvédelem egészében kinyissa a kapuit. Meg kell nézni bármelyik gyermekvédelmi intézménynek a honlapját, elkésérítő: az a tapasztalatom, hogy aki laikusként be akar szállni ebbe a történetbe, és segíteni akar, az föl fog menni a Facebook-oldalra vagy a honlapra, és hogyha ott nem talál naprakész információt, akkor hiteltelennek gondolja az intézményt, és arrébb megy. Nagyon sok olyan civil szervezettel találkozom, amelyeket 20–30 év közötti fiatalok, egyetemisták alapítottak, gyorsan gyűjtenek pénzt, hatékonyak, valódi segítséget nyújtanak, érzékenyek a problémákra. Tehát biztos vagyok abban, hogy van esélyünk, hogyha tudjuk társadalmasítani a gyermekvédelmet, és nem akkor jelenik meg a gyermekvédelem, amikor balhé van Bicskén, vagy van egy álhír az Alföldi utcáról. Tehát a gyermekvédelemnek folyamatosan jelen kellene lenni, és nem a közmédiában, hanem az internetes felületeken.

Dr. Németh László: Nagy szerencsém volt az elmúlt 5 évben, mert elmehettem egy kicsi városba, Heves megyébe, ahol egy földutas cigánytelep kellős közepén, a semmiből hoztunk létre egy csillagpontot. A semmiből kellett elérni, hogy jöjjenek az emberek és elmondják a problémájukat. Látni kell, hogy vannak Magyarországnak ilyen részei. Nevetségesnek találom azt, hogy a család- és gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó személy, aki találkozik nap mint nap a gyermekkel, nem emelheti ki a családból 72 órára. Nem véglegesen, de könyörögni kell a hivatalnak, hogy csináljon valamit. Ott kellene szemléletváltás, tessék értékelni a kollégák munkáját, mert el fognak menni, és csak a civil szféra nem tudja megoldani sem az alapellátást, sem a szakellátást. Most például kimondtuk, hogy nevelőszülő kell, na de mit teszünk érte? Honnan szedjük elő őket, megnéztük, hogyan csinálják Ausztriában, Németországban, hogy mit adnak nekik segítségül, hogy milyen képzésen mennek át? Nem néztük meg, hanem azt mondtuk, irányelvek vannak.

Dr. Révész Magda: Nyugalom kellene a szakmának, egy kicsit hagyják békén. Pszichológiai szempontból nagyon fontos, hogy van egy törvény, amelyet mindenki, aki a gyermekvédelemben dolgozik, jónak tart és komolyan vesz, erőt képvisel, és amikor ez a törvény megsérül, akkor azzal szembesül a szakember, hogy nincs szankció, nem történik semmi, ha nem tartatódik be a törvény. Egy nagyon rövid példát említve: ha egy gyermeket ki kell emelni a családjából, de a gyámhivatal azt mondja, hogy nem hajlandó megírni a határozatot, mert már menne haza az ügyintéző. A gyermeket ezért a szülő be akarja vinni gyermekotthonba, de útközben a férj kilopja a gyermeket a babakocsiból, elviszi vidékre, és

megfenyegeti a feleségét, hogyha azonnal nem megy haza, akkor mind őt, mind a gyermeket megöli. Erre lemegy vidékre egy rendőr, felhossa a gyermeket, majd nem történik semmi. Fölvívja a szociális munkás a másodfokot, aki azt mondja, hogy így mennek a dolgok. Nincs olyan szakember, aki sokadszor szalad bele egy ilyen történetbe, és ne azt mondaná, hogy inkább nem akar ebben részt venni. Ezekon a működési módokon kellene változtatni, ez pedig alapvetően nem pénzkérdés.

Szerkesztette: Rác Andrea